

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Dnr Fi2023/01508
Vårt Dnr R-2023-22

Malmö 22 juni 2023

REMISSVAR: Remiss av promemorian Förslag om sänkt skatt på plastbärkassar inför budgetpropositionen 2024

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller.

Avfall Sveriges stödjer avfallshierarkin som princip och anser också att det är viktigt att motverka nedskräpning och dumpning.

Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge en god och behovsanpassad service till medborgare och verksamheter. Avfall Sverige anser att producenterna har ansvar för utformning av alla de produkter som sätts på marknaden och att avfallshierarkin ska följas.

Förorenarens betalningsansvar och principen om producentansvar är centrala aspekter som ska fullföljas.

Avfall Sverige anser att avfallsinnehavare ska följa avfallshierarkins principer på samma sätt som kommuner och producenter. Miljöbalkens definition av hushållsavfall är grunden för kommunernas ansvar och producenterna har det fulla ekonomiska ansvaret för produkter som omfattas av producentansvar. Vidare anser Avfall Sverige att kommunerna ska svara för insamlingen av avfall från hushåll som faller under lagreglerade producentansvar medan producenterna ska svara för återvinning av avfall som faller under lagreglerade producentansvar.

När det gäller återvinningsmål anser Avfall Sverige att samhällets beslutade återvinningsmål för avfallshantering är viktiga verktyg i omställningen för att nå våra övergripande mål och att återvinningsmålen ska utformas så att de mäter den faktiska återvinningen.

Avfall Sverige anser att skatter och avgifter kan användas för att styra avfallshanteringen och att kommunernas avfallsavgifter ska utgå från miljöbalken och kommunallagen. Marknadsprissättning bör gälla när kommuner och kommunala bolag agerar på marknaden. Statliga skatter och avgifter på avfall bör återföras till branschen för dess utveckling.

Avfall Sverige konstaterar att förslaget om sänkt skatt på plastbärkassar inte ligger i linje med Avfall Sveriges generella ståndpunkter.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige *avstyrker* förslaget om sänkt skatt på plastbärkassar. Avfall Sverige anser att en sådan skatt är en viktig del i att ytterligare försöka minska förbrukningen av plastbärkassar i Sverige och de miljöproblem i form av nedskräpning och problematik med mikroplast i miljön som de bidrar till.
- Vidare anser Avfall Sverige att *en skatt på plastbärkassar bidrar till att uppnå cirkulära kretslopp och Avfall Sveriges vision "Det finns inget avfall"*.
- Avfall Sverige anser att *åtminstone dagens skattenivå om tre kronor per plastbärkasse behöver bibehållas* för att säkerställa en fortsatt minskad förbrukning av sådana plastbärkassar.
- Avfall Sverige anser att *åtminstone dagens skattenivå om 30 öre per plastbärkasse som har en väggtjocklek som understiger 15 mikrometer och en volym som inte överstiger sju liter (i enlighet med definitionen i lagen om skatt på plastbärkassar) behöver bibehållas* för mycket tunna plastbärkassar. En sänkning till 5 öre är alldeles för mycket för att säkerställa en minskad förbrukning av sådana plastbärkassar.

3. Generella kommentarer

Avfall Sverige avstyrker förslaget om avskaffande av skatten på plastbärkassar. Avfall Sverige anser att skatten är en viktig del i att ytterligare försöka minska förbrukningen av plastbärkassar i Sverige och de miljöproblem i form av nedskräpning och problematik med mikroplast i miljön som de bidrar till.

Den nuvarande skatten på plastbärkassar har inneburit en av Naturvårdsverkets fastställt minskad förbrukning av plastbärkassar, helt i linje med EU-kraven. Medborgarna och handeln har också på kort tid anpassat sig till ett annat beteende när det gäller konsumtionen av plastbärkassar genom användningen av substitut, där flergångskassar är det bästa alternativet. Den minskade förbrukningen av plastbärkassar innebär också direkt positiva effekter för miljöpåverkan av produktion och avfallshantering av plastbärkassar.

Avfall Sverige ser det därför som svårförståeligt att en sänkning av en skatt som har varit effektiv och som har uppfyllt sina syften föreslås.

Vidare anser Avfall Sverige att en skatt på plastbärkassar bidrar till att uppnå cirkulära kretslopp och Avfall Sveriges vision ”Det finns inget avfall” och att skatten därför ligger i linje med EU:s strategi för cirkulär ekonomi.

Avfall Sverige tog redan år 2016 ställning för en sådan skatt i remissvar till Naturvårdsverkets rapport Minskad förbrukning av plastbärkassar samt separat promemoria med förslag på bemyndigande i miljöbalken m m (Dnr M2016/01154/Ke).

Avfall Sverige anser att skatteintäkterna från en skatt på plastbärkassar bör allokeras till investeringar av olika slag i hållbar utveckling inklusive forskning angående miljömässigt hållbara alternativ till plastbärkassar.

Att plastbärkassar som tillhandahålls för att bära hem varor även kan användas som avfallsbärare är inte något skäl för användningen av sådana kassar för det ändamålet. Plastbärkassar som är framtagna för att bära hem varor innehåller betydligt mer material än nödvändigt för att kunna fungera som avfallsbärare och det är därför ur resurshushållningssynpunkt betydligt bättre att använda sig av dedikerade påsar som avfallsbärare.

4. Specifika kommentarer

4.1 Avsnitt 4 Sänkt skatt på plastbärkassar s. 4:

Det anges i promemorian att en minskad förbrukning av plastbärkassar i vissa fall innebär en övergång till andra typer av bärkassar, bla. pappersbärkassar, och att produktionen av sådana kassar typiskt sett kräver högre energi- och vattenförbrukning än produktion av plastbärkassar. Den optimala substitutionen är dock inte att använda pappersbärkassar istället för plastbärkassar utan att använda flergångskassar för att bära hem varor.

Det kan vara så att produktionen av pappersbärkassar typiskt sett kräver högre energi- och

vattenförbrukning än produktion av plastbärkassar, men genom det uttalandet förbises den övergripande ambitionen med EUs reglering om minskad användning av plastbärkassar, nämligen minskad marin nedskräpning av framför allt plast. Att EU-kommissionen valde att just reglera minskad användning av plastbärkassar är inte någon slump. Det har att göra med att just plastbärkassar är ett av de vanligaste förekommande nedskräpande avfallen, där plastbärkassarna i stor utsträckning når eller riskerar att nå vattenmiljön. Där misstas påsarna för föda eller bryts sedermera ned till mikroplast, vilken också påverkar det marina livet. Plastbärkassar av bioplast (som rätt utformade visserligen är biologiskt nedbrytbara i industriella komposteringsprocesser) har samma negativa effekter när de hamnar i vattenmiljön.

Avfall Sverige anser att frågan om minskad marin nedskräpning av plast är också en viktig prioritering vid sidan av högre energi- och vattenförbrukning av pappersbärkassar och att denna högre förbrukning därmed inte kan utgöra ett formellt skäl till att sänka skatten. En sänkning av skatten skickar fel signaler till företag och allmänheten och uppmuntrar till ökad användning av engångskassar.

4.2 Avsnitt 5 Konsekvensanalys s. 6:

Det motiveras inte närmare i promemorian varför de föreslagna skattenivåerna skulle vara mest lämpliga. Det motiveras inte heller hur det kommer att säkerställas att medlemsstaten Sverige även fortsättningsvis kommer att uppfylla kraven i Europaparlamentets och Rådets direktiv 2015/720/EU av den 29 april 2015 om ändring av direktiv 94/62/EG när det gäller att minska förbrukningen av tunna plastbärkassar. Redan på den grunden avstyrker därför Avfall Sverige förslagen i promemorian.

4.3 Avsnitt 5.2 Förslagets förenlighet med EU-rätten s. 7:

Det anges i promemorian att för det fall förslaget leder till att EU:s förbrukningsmål för plastbärkassar inte uppnås kan det innebära att någon åtgärd behöver vidtas.

Detta anser Avfall Sverige utgöra en alltför osäker hållning och det är också oklart vilka åtgärder som regeringen i så fall anser ska vidtas utöver möjligheten till en tillräckligt hög skattenivå på plastbärkassar för att hålla konsumtionen på den nivå som EU kräver.

4.4 Avsnitt 5.4 Effekter för företagen s. 7:

Det anges, utan någon värdering med hänvisning till syftet med EU:s reglering av användningen av plastbärkassar, att en sänkning av skatten kan komma att öka efterfrågan på plastbärkassar. Redan risken för detta borde avhålla från att sänka skatten, anser Avfall Sverige.

Nyligen avslutades den andra sessionen för den mellanstatliga förhandlingskommitté inom FN som förhandlar fram ett nytt, globalt plastavtal. Fler än 700 delegater från 169 medlemsländer deltog. Redan innan avtalet hade över 60 länder infört olika förbud mot plast i syfte att minska den massiva nedskräpningen av hav, jordbruksmark och natur. Med skattesänkningen går Sverige i motsatt riktning mot världen i övrigt.

4.5 Avsnitt 5.5 Effekter för miljön s. 8:

Avfall Sverige anser att det är fullt rimligt, att som idag, även tjocka plastbärkassar beskattas även om de inte omfattas av förbrukningsmålen. Ur nedskräpningssynpunkt och utifrån risken för påverkan på miljön föreligger det inte några skillnader mellan tjocka plastbärkassar och de som är tunna eller mycket tunna. Det har därför funnits goda skäl för medlemsstaten Sverige att även reglera skatt för dessa.

Att skatten på plastbärkassar i vissa fall leder till en övergång av andra typer av bärkassar, såsom pappersbärkassar, utgör enligt Avfall Sveriges uppfattning inte något skäl till ett avskaffande av skatten. Om förbrukningen av pappersbärkassar ökar behövs det i så fall andra ekonomiska styrmedel som till exempel sänkt moms på flergångskassar i syfte att stimulera den användningen till förmån för pappersbärkassar.

4.6 Avsnitt 5.6 Effekter för enskilda samt för kommuner och regioner samt avsnitt 5.8 Övriga effekter s. 9:

Det anges i promemorian att förslaget inte bedöms ha någon påverkan på kommuner och regioner. Avfall Sverige instämmer inte i detta, som representant för kommunernas avfallshanteringsorganisationer.

En ökad förbrukning av plastbärkassar, som en följd av en sänkning av skatten, kan som det också anges i promemorian leda till minskad materialåtervinning av plastbärkassar om de återigen i större skala börjar användas som avfallsbärare. Det får förutom potentiell påverkan på materialåtervinningsgraden även påverkan på det fossila innehållet i det restavfall som går till energiåtervinning, vilket kommer att öka. Det innebär risk för ökade koldioxidutsläpp från energiåtervinningsanläggningarna.

Kommunerna har också ett ansvar för gaturenhållning, renhållning av kommunala anläggningar som badplatser och hamnar samt ansvar för städning av allemansrättsligt tillgänglig natur, i det fall nedskräpare eller fastighetsägare inte kan göras ansvarig. Ökad användning av plastbärkassar medför en ökad risk för nedskräpning och måste därför även av denna anledning anses vara av stor betydelse för kommunerna.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår chefsjurist Sven Lundgren,
sven.lundgren@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd